

Jubileumi évfordulóinkról szakmai ünnepkörünkben

Dr. Nagy Ferenc

Historia est magistra vitae, történelem az élet tanítómestere, vallották már az ókori bölcsek. A történelemben gondolkodni tehát nem alkalmi munka, hanem folyamatos feladat. Ám a nagy alkalmaknak, a jeles évfordulóknak is megvan a maguk katalizátorszerepe, mert figyelmünk fókuszába emelik történelmünk fordulópontjait. Az évfordulós megemlékezésekben találkozunk múlt és jövő. Mi elődeinkre emlékezünk, s ők üzennek nekünk. Mint magyar embereknek nemzeti ünnepkörünkben, s mint könyves embereknek szakmai ünnepkörünkben egybehangzóan üzennek nekünk.

„Nem nézek én, megvallom, annyit hátra, mint sok hazámfia, hanem inkább előre; nincs annyi gondom tudni, *valaha mik voltunk*, de inkább átnézni, *idővel mik lehetünk s mik leendünk*. A múlt elesett hatalmunkból, a jövőnek urai vagyunk.” – üzent a legnagyobb magyarként tisztelt *Széchenyi István*.

Évszázaddal később ugyanebben a szellemben így üzent a könyvszakma egyik kiemelkedő szimbóluma, *Kner Imre*, a Kner Nyomdát alapító *Kner Izidor* fia: „*Nekünk mégis csak elsősorban a jövő a fontos, a tradíció nem öncél előtűnik. Nem akarunk beleszontosodni elért életformákba, nem akarunk a rohanva nővő és fejlődő élet elé gátakat emelni... Mi a folytonosságot akarjuk. Azt akarjuk, hogy a múltban megszerzett erő ne vesszenek el, hanem szárnyat adjanak a mának, és segítsenek meghódítani a jövőt; de főként azt, hogy ne kelljen a mának újra és újra megállnia olyan feladatok előtt, amelyeket már a múlt megoldott.*”

A közelmúltban, kerek tíz esztendővel ezelőtt, ebben a szellemben ünnepeltük a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének és egyben tagegyesületei között kiemelten a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesületünknek aranyjubileumát. Az ünnep fényének emelésére látott napvilágot 1997-ben az MTESZ, az OMIKK és a BETTER Kiadó összefogásával az első *Magyar Tudó lexikon*. Ezen közel 250 szer-

ző, a hazai tudomány- és technikatörténet művelőinek legjobbjai által készített lexikonnak főszerkesztője én vagyok. Ugyancsak megtisztelő módon főszerkesztője vagyok az MTESZ *Évfordulóink* kiadványsorozatnak, melynek sorozatnyitó kötete 1983-ra jelent meg, s amelynek az 1998-as évfordulóinkat tartalmazó kötetét már 1997 novemberében közreadtuk.

Ezen műben az 1998-as év jubileumi évfordulóinak sorát a *Hess András* által 1473-ban megjelentetett *Chronica Hungarorum*, az első magyar nyomtatott könyv bemutatása nyitotta meg. A kötetben *Vámos György* avatott tollából már a PNYME történetének fél évszázadot átfogó összegzése is olvasható. Ez egyben mint-

egy előhírnöke volt egy készülő nagy műnek. 1998-ban, a PNYME fennállásának 50. évfordulója alkalmából *Malatyinszki József* alkotásaként és *Balog Miklós* elnöki előszavával mind tartalmában, mind nyomdai kivitelezésében példamutató jubileumi kötetet jelentetett meg.

Hamar elszállt egy újabb évtized, és az aranyjubileum után már az MTESZ szövetségi szintű s egyben a PNYME egyesületi *gyémántjubileumát* köszöntjük. Ennek megnyitására a Magyar Grafika 2007. májusi számában e szavakkal adtam hírt: „Gordos Géza elnök az Országházban május 5. napján jelentette be az MTESZ *gyémántjubileumi évének ünnepi megnyitását*, s kezdeményezett összefogást a mérnökök ünnepének *jövő évi még eredményesebb megtartásáért.*”

Május az év talán legszebb hónapja, és számunkra 2008-ban különösen az. Az MTESZ vezetésének felkérésére mi készíthetjük a magyar műszaki értelmiség idei májusi ünnepére a jubileumi évkönyvet. Munkánk tartalmát, kerekeit természetesen mindenekelőtt az MTESZ története adja. De miután ez szerves része a magyar és egyetemes történelemnek, művünkben számos kiváló könyvre is támaszkodhatunk. Forrásaink közül információgazdagsága és aktualitása okán szeretném Köves József és Murányi Gábor *Könyvhetek krónikája – Az ünnepi könyvhét 75 éve* című 2004-ben megjelent könyvét külön is kiemelni.

E könyv utószavában Zentai Péter László, az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének igazgatója így szól ünnepi könyvhetünk ötletgazdájáról, az elgondolás valóra váltásának páratlan történetéről, e történet jubileumi évfordulós kiadványairól és ezen könyvek alkotóiról:

„A kortárs magyar irodalom és minőségi könyvkiadás Európában páratlan hagyományú könyvvására, az ünnepi könyvhét idén kivételes jubileumhoz érkezett. A javaslattévő Supka Géza eredeti elgondolásának szellemében az alapító Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése idén 75. alkalommal szervezi meg a magyar könyv ünnepét. Mindannyian azt gondoltuk, méltó módon úgy állíthatunk emlékművet az ünnepi könyvhétnek, ha könyvben örökítjük meg háromnegyed évszázados történetét.

Régi egyesülési kollégánk, Köves József az MKKE kiadásában, 1979-ben *Könyvnap – könyvhét – ünnepi könyvhét – 50 esztendő – 1929–1979*

címmel feldolgozta az ünnepi könyvhét első évszázadát. Hálásak vagyunk, hogy vállalkozott a negyedszázaddal ezelőtti kiadás újraírására, kiegészítésére.

Murányi Gábort, a HVG munkatársát, Pulitzer-díjas újságírót azért kértük meg a könyvhét utolsó negyedszázada krónikájának megörökítésére, mert újságíróként valóban tanúja, résztvevője, igazi krónikása, sőt úgy is fogalmazhatnánk, valamiképp alakítója is volt az elmúlt két és fél évtized egyre bővülő könyvheti rendezvényeinek.”

Murányi Gábor egyszerre tekint vissza a magyar ünnepi könyvhét múltjára – és fordítja figyelmünket előre egy *új könyvünnep jövőjének* kérdései felé: „Bár e krónika a 75 esztendő múltja visszatekintő könyvhetekről szól, nem hagyható említetlenül, hogy a magyar könyvszakmának 1993-tól kezdődően egy újabb – áprilisi – könyvünnep formálódott, a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál, melynek hagyományos (és ugyancsak mind szűkebbnek bizonyuló) helyszíne a Budapest Kongresszusi Központ.”

Most látjuk, milyen szép a folytatás. Április 23-ika az UNESCO döntése folytán 1995 óta a Könyv Világnapja, továbbá a Szerzői Jogok Világnapja. 2008-ban április 24. és 27. között ünnepeljük meg a *Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál* 1993-as első megrendezésének tizenötödik évfordulóját, és a kiemelkedő eseménynek épp az idei jubileumi évében ad először otthont a Jövő Háza a Millenárison.

Szakmai ünnepkörünk, az évfordulós jubileum mellett, a májusi és még az áprilisi hónap is új jelentéssel gazdagodik. Köves Józseftől ugyanis már a könyv első oldalán azt is megtudjuk, hogy Supka Géza, akitől a magyar ünnepi könyvhét gondolata ered, 1927 pünkösd vasárnapján tette meg kezdeményezését, mely ünnep akkor május 27-ére esett. Az első hivatalos ünnepi könyvhetet 1929-ben május 13. és 20. között tartották. Supka Géza fizikai élete 1956-ban május 25-én ért véget, és idén kerek 125 éve, 1883-ban, mégpedig épp április hónapban (április 8-án) született!

Jubileumi évfordulóink körének ezen áttekintéséből így az is felismerhető, hogy Supka Géza olyan nemzeti és szakmai ünnepet kezdeményezett, amely magában rejtette a nemzetközi és szakmaközi ünnepkörbe felemelkedés lehetőségét és szükségletét, sőt amely az egyetemes emberi ünnepkörbe is bevezetés.